

POSTANOWIENIE

2 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 2 lipca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.H.
przeciwko A. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na skutek skargi kasacyjnej A.H.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 16 listopada 2023 r., I ACa 1416/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

[dr]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił powództwo A.H. przeciwko A. sp. z o.o. w S. w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł powód, którą wyrokiem z 16 listopada 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił.

Od wyroku Sądu II instancji skargę kasacyjną wniósł powód wskazując, że w sprawie występują istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), sprowadzające się do odpowiedzi na pytania:

– czy art. 843 § 3 k.p.c. w zakresie prekluzji stosuje się z pominięciem art. 458⁵ § 4 k.p.c., zgodnie z którym dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym ich powołanie stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania;

– czy art. 843 § 3 k.p.c. w zakresie prekluzji stosuje się w sposób nieograniczony do osób niezastępowanych przez profesjonalnego pełnomocnika i nie pouczonych o treści tego przepisu;

– czy sąd powszechny nie ma obowiązku brać pod uwagę z urzędu nieważności lub bezskuteczności czynności prawnych z uwagi na ich oczywistą niezgodność z prawem, w szczególności dochodzenie przez stronę odsetek wyższych niż odsetki maksymalnie dopuszczalne przez przepisy ustawy?

Ponadto skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyż jego zdaniem Sąd II instancji w sposób oczywisty i rażąco naruszył przepisy ustawy (art. 359 § 2¹ - § 2³ w zw. z art. 58 § 1 k.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty

ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Powołując się z kolei na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), strona powinna przedstawić stosowną argumentację prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych przez nią przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw kasacyjnych (zob. m.in. postanowienia SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11).

Jak wskazuje się w orzecznictwie, art. 843 § 3 k.p.c. jest źródłem prekluzji dowodowej w postępowaniu wszczętym konkretnym powództwem przeciwegzekucyjnym, w którym powód wskazuje określoną podstawę faktyczną swego żądania. Obowiązkiem powoda jest przytoczenie w pozwie wszelkich zarzutów, które mógł już zgłosić w czasie wytaczania tego konkretnego powództwa, a uchybienie temu obowiązkowi pozbawia powoda uprawnienia do korzystania w dalszym postępowaniu z zarzutów, których nie przytoczył w pozwie, pomimo istnienia takiej możliwości (wyrok SN z 3 sierpnia 2006 r., IV CSK 102/06). System prekluzji dowodowej polega na nałożeniu na strony określonego postępowania ciężaru przedstawienia sądowi wszystkich znanych mu faktów, dowodów i zarzutów

w określonym terminie, pod rygorem utraty możliwości późniejszego ich przytaczania lub powoływania (uchwała SN z dnia 17 lutego 2004 r., III CZP 115/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 77).

Skonfrontowanie przedstawionych przez skarżącego zagadnień prawnych z powyższym prowadzi do wniosku, że pozostają one poza rzeczywistym problemem w sprawie. Artykuł 843 § 3 k.p.c. jest bardziej rygorystyczny, bo nakazuje zgłosić wszystkie fakty w pozwie, a w niniejszej sprawie nie zachodził przypadek rozpoznania dalszych twierdzeń i dowodów. Powód nie zgłosił zarzutów, które powinny być wskazane przy wniesieniu pozwu. Mając na względzie wskazaną wcześniej publicznoprawną funkcję skargi kasacyjnej należy wskazać, że jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13), a tym przesłankom wnioszek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem nie sprostał.

Skarga nie jest też wbrew twierdzeniom skarżącego oczywiście uzasadniona. Sąd I instancji wskazał, że powództwo opozycyjne, skierowane przeciw tytułowi wykonawczemu, którym jest prawomocne orzeczenie sądowe, nie może służyć ponownemu merytorycznemu rozpoznaniu sprawy. Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych przesłanek badania treści umowy łączącej poprzednika prawnego powoda z pozwanym pod kątem tego czy umowa ta zawierała klauzule niedozwolone o których mowa w art. 385¹ k.c., w szczególności dotyczące posługiwania się nieuzgodnionym wzorcem umownym oraz ustalenia odsetek umownych na poziomie „lichwiarskich”, tym samym badania czy umowa kredytu w ogóle wiązała strony w zakresie tych postanowień. Jak wskazał rolę Sądu w tym postępowaniu było badanie zdarzenia istniejące po powstaniu tytułu egzekucyjnego, wskutek których zobowiązanie wygasło i nie może być egzekwowane na skutek oddziaływania zmiany stanu prawnego na istnienie oraz możliwość egzekwowania zobowiązania.

Na marginesie należy wskazać, że art. 458⁵ § 4 k.p.c. był przedmiotem zarzutów zgłoszonych w apelacji, a Sąd II instancji wskazał, że przepis ten znajduje

się dziale Kodeksu postępowania cywilnego odnoszącego się do postępowania w sprawach gospodarczych, podczas gdy sprawa niniejsza takiego charakteru nie miała.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., o kosztach rozstrzygając na podstawie z art. 102 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., mając na względzie szczególną sytuację osobistą powoda.

(M.M.)

[SOP]